

BRITANNICÆ INSULAE.

EA insula quæ hodie duo Regna, Anglicum nempe & Scoticum continet, cum Hibernia illi ab Occidente opposita, & insulis circumiacentibus, ut sunt Orcades, Mona, Vectis, & ceteræ, à Veteribus communi olim vocabulo Britannicæ appellatæ fuerunt, nomine uti videtur sumpto ab earum maxima, quam singulariter Britanniam dixere. Idque ab eius genuino & antiquissimo autochthonum vocabulo Prydain, ut Humfredus noster auctor est. Hanc etiam Albionem, ab Albione Neptuni filio ibidem regnante, aut, ut aliis placet, ab albis rupibus, quæ circa litus sunt, vocarunt. Hanc amplitudine alterius penè Orbis nomen mereri scribit Solinus. Hæc hodie vulgò duobus, Angliæ nempe & Scotiæ nominibus cognita est. Duoque regna in se comprehendit, quæ Tueda & Solueo fluminibus, ac monte Cheuota discriminantur. Olim in Lhogriam, Cambriam & Albaniam diuidebatur. Postea verò cum esset sub imperio Romanorum, hi eam in tres prouincias distinxerunt, Ruso teste, apud quem sunt, Maxima Caesariensis, Flauia, Prima & Secunda. Ammianus verò Valentis etiam meminit. Quinque inhabitari populis scribit Galfredus Monumethensis, Britannis scilicet, Romanis, Piclis, Scotis, & Saxonibus. Sed quia has insulas & earum partes seorsum sequentibus tabulis damus, in quibus de iis denuò dicendum nobis erit, plura de iis hoc loco scribere supersedebimus. Vnius tamen viri peregrini Atheniensis de hac Britannia historiam adijcere iuuat, qui est Laonicus Chalcondylas, qui ante annos plus minus centum in Athenarum vrbe degens, hæc de ea tradidit, quæ si vera an falsa sint, lectorum iudicio relinquimus. In iis quæ verè & veritati consentanea scribit, mirabimur viri tam longè hinc disiti diligentiam. Vbi verò à veritate aberrauerit (quemadmodum procul dubio absurda, & à natura regionis alienissima quædam refert) docemur non semper esse vera quæ à quolibet de quibusuis narrantur, aut litteris traduntur. Hunc igitur per eius interpretem Conradum Clauserum audiamus:

BRITANNIA & insula tres sunt e regione Flandriæ, longè lateque Oceanum occupantes. Vna sita est eo loci ubi maris inundatio sue æstuarium conspicitur. Reliquæ tres sunt ubi aquæ in gurgitem conuerse reuertuntur. Rectius quis dixerit, istas insulas vnâ esse, quoniam vnâ existens, & ad eandem sese extendens, iisdem legibus, & moribus iisdem gubernatur, & vni subiecta magistratui, qui quæ sibi vtilia sunt, prospicit. Insule huius ambitus continet quinque maximè millia stadiorum. Eam tenet gens populosa & fortis. Habet vrbes magnas, & opibus florentes, nec non vicos quamplurimos. Rex eam gentem imperio temperat. Londras Regni metropolis & sedes habetur. Sunt in ista regione principatus non pauci, qui obtemperant Regi, non secus ac in Gallia fieri supra memorauimus. Nec quisquam Rex faciliè his principatum eripuerit, nec etiam præter suas consuetudines statutaque regi obsequi tenentur. Ea insula plurimas calamitates experta est, gerens inimicitias cum multis principibus, cum rege quoque inimicitias suscipiens, & intestinis seditionibus interdum laborans. Profert regio ista vinum nullibi, nec etiam reliquorum fructuum admodum fertilis est. Frumenti autem & hordei & mellis, lanæque plurima est affluentia, adeo ut his longè reliquis regionibus vberior sit. plurimas itaque vestes contextunt. Lingua vtuntur propemodum peculiari, qua nec Germanos, nec Gallos, nec alios finitimos populos referunt. Quotidiano vitæ vsu, moribus quoque & victu nihil à Gallis discrepant. parua ipsi vxorum liberorumque cura est. Itaque per vniuersam insulam hic mos seruatur, quando quis amici domum vocatus ingrediatur, ut primum cum amici vxore concumbat, ut deinde benignè hospitio excipiat. In peregrinationibus quoque mutuo vtuntur vxoribus amici. Eadem consuetudo obseruatur & Phrantalorum regione ibi maritima, vsque ad Germaniam. Nec probrosum ducunt, vxores & filias in hunc modum imprægnari. Metropolis eius insule viris opibusque potentia reliquas vrbes antecedit, diuitiis quoque & reliqua felicitate omnes vrbes Occidentem spectantes facile superat. Fortitudine & virtute bellica ea gens melior finitimis, & aliis plurimis Occidentis populis censetur. Quantum ad armorum habitum attinet, scuta Italica, & gladios Græcos gestant. Missilibus vtuntur oblongis, adeo ut plerumque ea stantes in terram desigant. Flumen istam vrbe alluit magnum & rapidum, quod in Gallicum mare effunditur ab vrbe stadiis decem & ducentis, ibique restagnat adeo, ut facile nauibus hinc ad urbem accedere liceat. Et sanè aqua refluit agrè in flumini ascendens propter vrbis obiectum, fluens per gurgitem, qui est in regione maritima Gegentia. Vbi autem aqua in insula se receperit in gurgitem, naues in sicco desitui constat, expectantes donec inundatio aquarum solita redeat. Inundatio aquæ excrescit, ubi plurimum, ad cubitos regio quindecim, ubi verò minimum, ad vndecim cubitorum mensuram augefcit. Nocte igitur & die recedentes, postea remeant aquæ. Luna cum fuerit in medio celo horis nostri, & eius qui subter terram est, in contrarium motum aquæ discedunt. Hæc hætenus quasi per transennam à longè prospexit, ut ita dicam, Laonicus. De his Britannicis insulis præter veteres, uti sunt Tacitus & Cæsar, vide Polydorum, Ioannem Maiorem, Iouium, Gregorium Liliū, Robertum Cornalem, Pierioche 2. de re Gallica 3. Ant. Sabellicum Enn. 10. lib. 5. Guilielmum Paradinum, Galfredum Monumethensem, Ponticum Virunium, & Bedam.

Flandro-
rū forte.



